

Härnösands kommuns revisorer

Till
Skolnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunstyrelsen

2021-06-10

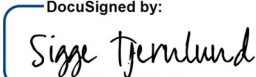
Revisionsrapport "Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan"

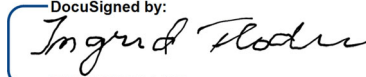
KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en översiktlig granskning av skolnämndens ansvar för utbildningen vid gymnasieskolans verksamhet under coronakrisen.

Revisionen önskar att skolnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 4 oktober 2021. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lena.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

DocuSigned by:

09F40360FBD04A9
Sigge Tjernlund
Ordförande

DocuSigned by:

9F9145546B8C4B9...
Ingrid Flodin
Vice ordförande

DocuSigned by:

184086685EF1478
Bo-Anders Öberg
2:a vice ordförande

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

Rapport

Härnösand kommun

KPMG AB

2021-06-10

Antal sidor 14

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Om distans- och fjärrundervisning	5
4	Resultat av granskningen	6
4.1	Förutsättningar och utmaningar	6
4.2	Uppföljningar och åtgärder	11
5	Slutsats och rekommendationer	14
5.1	Rekommendationer	14

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

1 Sammanfattning

Vi har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska skolnämndens ansvar för utbildningen vid gymnasieskolans verksamhet under coronakrisen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Gymnasieskolan har i huvudsak haft förutsättningar att bedriva distansundervisning. Åtgärder har vidtagits för att säkerställa likvärdiga förutsättningar hos personal och elever både vad gäller teknisk utrustning och kunskap om handhavande. Personalen bedömer att fjärr- och distansundervisningen överlag har fungerat, men att det inte alltid har varit ändamålsenligt eller effektivt. Vi gör samma bedömning, men konstaterar samtidigt att verksamheten har vidtagit de åtgärder som är möjliga för att motverka brister, till exempel genom att ta in elever i mindre grupper för undervisning och examination till skolan.

Pandemin har ställt verksamheten inför utmaningar som påverkar kvalitet och möjligen också resultat. Det gäller till exempel förutsättningar för extra anpassning, insatser för elever som har svårt att fokusera och koncentrera sig och tillgång till underlag för bedömning. Vi bedömer att det är fortsatt mycket angeläget att huvudmannen följer upp förutsättningarna för gymnasieskolan att ge eleverna de utmaningar och det stöd som behövs för att eleverna ska utvecklas så långt som möjligt.

Vi bedömer att skolnämnden under pandemin har följt upp verksamhetens förutsättningar och till viss del elevernas kunskapsutveckling. Några specifika insatser har inte behövts göras från huvudmannens sida då rektorerna upplever att de har haft förutsättningar att fatta de beslut, till exempel om inköp, som har behövts.

Vi bedömer att huvudmannen står inför betydande utmaningar i spåren av pandemins inverkan på utbildningen. Skolnämnden är medveten om att verksamheten står inför utmaningar, men vi vill påtala vikten av att huvudmannen kontinuerligt följer upp verksamhetens förutsättningar och elevernas måluppfyllelse och har beredskap att fatta beslut som åtgärder som krävs för att snabbt komma till rätta med eventuella brister.

Vår sammanfattade bedömning utifrån granskningens syfte är att skolnämnden har givit gymnasieskolan förutsättningar att bedriva distans- och fjärrundervisning och att verksamheten och kunskapsresultaten har följts upp ur kvalitetsperspektiv. Fortfarande kvarstår betydande utmaningar och vi bedömer det som angeläget att nämnden fortsätter att rikta särskilt fokus mot dessa utmaningar och har beredskap för att vidta adekvata åtgärder.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi skolnämnden att

— särskilt följa upp och vid behov tillse att åtgärder vidtas för:

- att lärarna och andra kompetenser i gymnasieskolan ges förutsättningar att möta de extra behov som elever har efter att undervisningen har bedrivits digitalt.
- att elever i behov av stöd och särskilt stöd får det.

— följa upp pandemins påverkan på skolpersonalens arbetsmiljö och vid behov vidta åtgärder.

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

2 Inledning

Vi har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska skolnämndens ansvar för utbildningen vid gymnasieskolans verksamhet under coronakrisen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Revisorerna bedömer att det finns en risk för att eleverna inte har fått en adekvat utbildning och att det uppstår svårigheter att sätta rätt betyg.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om skolnämnden har givit gymnasieskolan förutsättningar att bedriva distans- och fjärrundervisning och om verksamheten och kunskapsresultaten har följts upp ur kvalitetsperspektiv.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har verksamheten förutsättningar att bedriva gymnasieutbildning på distans?
- Hur bedömer personal i verksamheten att distans- och fjärrundervisningen överlag har fungerat utifrån perspektiven ändamålsenlighet och effektivitet?
- Har verksamheten under coronakrisen ställts inför utmaningar som har påverkat kvalitet och resultat?
- Har nämnden följt upp gymnasieutbildning på distans under coronakrisen, kontinuerligt och summativt i det systematiska kvalitetsarbetet?
 - Har elevernas måluppfyllelse påverkats av att utbildningen har bedrivits på distans?
 - Har åtgärder vidtagits för att åtgärda eventuella brister under coronakrisen?

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om arbetet uppfyller:

- kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 §
- skollagen (2010:800) 1 kap. 4 §,
- förordning (2020:115) om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta 7 §, och
- tillämpbara interna regelverk, policyer och beslut.

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer med skolnämndens ordförande och andre vice ordförande, tillförordnad skolchef, rektorer, biträdande rektor samt ett urval av lärare representerandes tre högskoleförberedande program, två yrkesprogram och introduktionsprogram. Representanter för elevhälsan har skriftligen besvarat frågor. En enkät har genomförts i rektors- och lärargruppen för att få en helhetsbild av den pedagogiska personalens syn på verksamheten under pandemin samt en bedömning av måluppfyllelsen.

Rapporten är faktakontrollerad av skolchef.

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

3 Om distans- och fjärrundervisning

Distans- och fjärrundervisning utgör undantag i svensk gymnasieskola. "Utbildningen i gymnasieskolan ska, med undantag av gymnasial lärlingsutbildning {...}, i huvudsak vara skolförlagd."¹ Enligt gällande styrdokument vid ingången av år 2020 fick fjärrundervisning endast genomföras i vissa ämnen: moderna språk, modersmål och teckenspråk, och under vissa förutsättningar. I dessa ämnen samt i studiehandledning på modersmål fick fjärrundervisning erbjudas om det saknades legitimerad och behörig lärare eller om elevunderlaget var otillräckligt.² Skollagens lydelse vid ingången av 2020 definierade begreppet fjärrundervisning som "interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där lärare och elever är åtskilda i rum men inte i tid"³. Under 2020 tillfördes ytterligare en definition att börja gälla från och med den 1 augusti 2020. Det var begreppet distansundervisning, med vilket avses "interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i både rum och tid"⁴.

Riksdagen antog i mars 2020 lag (2020:148) om tillfällig stängning av verksamheter på skolområdet vid extraordinära händelser i fredstid. Av lagens 3 § framgår att "vid extraordinära händelser i fredstid får regeringen meddela föreskrifter om att förskoleenheter, skolenheter, fritidshem eller andra verksamheter enligt skollagen (2010:800) ska stängas tillfälligt på nationell, regional eller kommunal nivå". Lagen gäller tillsvidare.

I mars 2020 utfärdade regeringen förordning (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta. Förordningen ger under vissa förutsättningar, till exempel för att motverka spridning av covid-19, huvudmannen möjlighet att ge "undervisning där läraren och eleven är åtskilda i rum men inte i tid, eller är åtskilda i både rum och tid, utöver vad som är föreskrivet i 5 a kap. skolförordningen (2011:185) eller 4 a kap. gymnasieförordningen (2010:2039)"⁵. Förordningen är begränsad i tid till att gälla till och med 2021-06-30.

¹ 15 kap. 11 § Skoll.

² 4 a kap. 1-3 §§ Skolförordningen

³ 1 kap. 3 § Skoll.

⁴ 1 kap. 3 § Skoll.

⁵ 7 § Förordning (2020:115) om utbildning på skolområdet och annan pedagogisk verksamhet vid spridning av viss smitta

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

4 Resultat av granskningen

4.1 Förutsättningar och utmaningar

Den 17 mars 2020 beslutade Folkhälsomyndigheten att rekommendera alla gymnasieskolor, vuxenutbildningar och universitet att införa distansutbildning. Dagen efter stängdes gymnasieskolan i Härnösand. Innan undervisning på distans inleddes fick lärarna, enligt tillförordnad skolchef, tre planeringsdagar. Nämndens ordförande och andre vice ordförande menar att utmaningarna har varit enorma, för verksamheten, men att gymnasieskolan har klarat det utmärkt.

Härnösands kommun har utformat ett antal dokument som syftar till att stödja distans- och fjärrundervisning.

- *Lägstani vå Schoolity*

Av dokumentet framgår vad varje användare som arbetar på gymnasiet i Härnösands kommun ska lära sig och kunna hantera i lärportalen Schoolity. Lägstani våerna finns i två steg. En nyanställd förväntas ta del av nivå ett (1) och två (2) under det första året som anställd. Ett förtydligande av nivåerna och innebörden av dokumenten genomfördes enligt uppgift i samband med start av distansundervisning.

- *Att tänka på vid distansundervisning*

Dokumentet utformades i samband med pandemins start och utgör bland annat förslag på studieteknik för elever vid distansundervisning och viktiga förhållningssätt att följa i samband med pandemin. Av dokumentet framgår också kontaktuppgifter till skolsköterskor.

All information och kommunikation kring distansundervisning sker enligt respondenterna via plattformen Schoolity. Via Schoolitys meddelandefunktion har det även varit möjligt att skicka viktig information som meddelande, e-post eller sms till elever, vårdnadshavare och personal. Lärplattformen fanns på plats och var implementerad redan före pandemin som ett led i skolans digitalisering.

Distansundervisningen skedde inlednings via Skype innan den övergick till Microsoft Teams. Installationen av programmet på iPads och datorer, som eleverna behöver för sin distansundervisning, har skett via gymnasietets MDM⁶-system och kommunens Microsoft Azure. Support för Microsoft Teams och Skype har skett via supportlänk från Schoolity men också via lärare och IT-samordnare. Övrigt tekniskt stöd gällande bland annat användarkonto och hårdvara nås också via Schoolity och IT-samordnare varje dag mellan kl. 08.00.12.30 och sedan via e-post eller telefon.

Inför läsårstart hösten 2020 hade samtliga elever i årskurs ett (1) en workshop gällande digitala verktyg. De elever som inte har haft tillgång till ett fungerande Wifi hemma har i samband med distansundervisningen fått tillgång till portabla mobilroutrar med en datamängd på 100 GB/månad. Routrarna var förkonfigurerade och anslöt automatiskt till elevens iPad eller dator.

⁶ Mobile device management

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

För granskningen har vi skickat ut en enkät till 99 lärare och fem rektorer vid Härnösands gymnasieskola. Svar har inkommit från 64 lärare och fem rektorer. Närmare 77 procent av lärarna som har besvarat enkäten har arbetat vid gymnasieskolan under sex år eller längre. Det svarsalternativ som de flesta har svarat har markerats i tabellerna.

Enkät april-2021- lärare	Stämmer helt och hållet	Stämmer ganska bra	Stämmer ganska dåligt	Stämmer inte alls
Jag hade kompetens eller fick utbildning så att jag kunde bedriva fjärr- och distansundervisning	23 (35,9%)	33 (51,6%)	7 (10,9%)	1 (1,6%)
Jag har haft tillgång till tekniska verktyg för att kunna bedriva fjärr- och distansundervisning.	38 (59,4%)	26 (40,6%)		
Jag har haft tillgång till support för att lösa tekniska problem vid fjärr- och distansundervisning.	18 (28,1%)	36 (56,2%)	9 (14,1%)	1 (1,6%)

KPMG 2021

Av personalens svar kan vi se att merparten bedömer att de har haft tillgång till tekniska verktyg, att de har haft tillgång till support och att de hade eller fick utbildning för att bedriva fjärr- och distansundervisning. Fyra av fem rektorer instämmer helt och hållet att lärarna hade tillgång till tekniska verktyg, att de har haft tillgång till support och att de hade eller fick utbildning för att bedriva fjärr- och distansundervisning. Samma bild ges i intervjuer med skolledare och lärare. Rektorerna uppskattar särskilt att huvudmannen gav dem förtroende att köpa in den utrustning som behövdes för distans- och fjärrundervisning, både till personal och elever. Inköpen konterades på ett särskilt coronakonto för att kunna följas upp. Tillförordnad skolchef menar att kostnaderna ligger ute på gymnasieskolan, men att huvudmannen finansierar dessa med statliga medel och vid behov kommer covidkostnaderna att balanseras inom skolförvaltningen. Skolchefen ser alltså inte att ytterligare medel behöver äskas från nämnd eller kommunstyrelse.

Skolinspektionen har genomfört förenklade granskningar i landet med uppföljande syfte för hur gymnasieskolor arbetar med distansundervisning, betygsättning och garanterad undervisningstid. Vi har tagit del av Skolinspektionens återkopplingar för de högskoleförberedande programmen och introduktionsprogrammen i Härnösand. Av Skolinspektionens återkoppling av de högskoleförberedande programmen⁷ framgår att distansundervisningen under våren överlag har fungerat bra men att lärarnas digitala kompetens och erfarenhet har varierat vilket har märkts på sättet att undervisa. Lärarna vid de högskoleförberedande programmen har tagit del av olika utbildningsinsatser kring hur undervisningen på ett framgångsrikt sätt kan bedrivas på distans. Det bedöms dock finnas ett behov av fortsatt utbildning om skolans lärplattform och

⁷ Daterad 2020-09-23

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

kommunens IT-pedagoger behöver nyttjas med för att säkerställa att samtliga lärare behärskar de tekniska hjälpmedel som finns.

Av Skolinspektionens återkoppling för introduktionsprogrammet framgår att skolan har en inarbetat lärplattform som elever och lärare är förtrogna med samt att enheten har utarbetat riktlinjer för den digitala lektionen som ska vara ett stöd för både elever och lärare.

Enkät april 2021	Stämmer helt och hållet	Stämmer ganska bra	Stämmer ganska dåligt	Stämmer inte alls	Inte aktuellt
Sedan pandemin bröt ut och gymnasieskolorna rekommenderades att bedriva distansutbildning bedömer jag att jag har kunnat bedriva min undervisning utan större konsekvenser på måluppfyllelsen.	6 (9,4%)	37 (57,8%)	14 (21,9%)	7 (10,9%)	
Jag har haft förutsättningar att genomföra praktiska moment som ingår i kurserna.	5 (7,8%)	19 (29,7%)	24 (37,5%)	3 (4,7%)	13 (20,3)
De elever som var i behov av särskilt stöd fick det särskilda stöd som de behövde i lika hög grad som före pandemin.	4 (6,2%)	35 (54,7%)	20 (31,2%)	5 (7,8%)	

KPMG 2021

Merparten av lärarna bedömer enligt vår enkät att de har kunnat bedriva sin undervisning utan större konsekvenser på måluppfyllelsen. En större andel lärare i yrkesämnena än lärare i allmänna ämnen och lärare på introduktionsprogram upplevde att distansundervisningen fick konsekvenser på måluppfyllelsen. Av de kommentarer som har lämnats i enkäten kan vi se att svårigheterna låg dels i att möta elever som saknar motivation till skolarbetet, dels i att undervisa praktiska kurser eller moment, till exempel teater och andra skapande ämnen. Av lärarna som har praktiska moment i sin undervisning ansåg 57 procent att förutsättningar för att genomföra praktiska moment inte fanns. Bilden som enkäten ger, att det i huvudsak har fungerat bra, verifieras i intervjuer. Att det har fungerat förhållandevis bra även på yrkesprogrammen beror på att det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) har kunnat bedrivas i stort sett som före pandemin. Det gäller även för programmen vård- och omsorg och restaurang och livsmedel. Om elever har blivit sjuka har dock frånvaron från APL:en blivit längre än tidigare, då eleverna har behövt försäkra sig om att de inte har covid-19.

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

Samtliga rektorer bedömer att påståendet att lärarna har kunnat bedriva sin undervisning utan större konsekvenser på måluppfyllelsen stämmer ganska bra. Tre av fem rektorer anser att de elever som var i behov av särskilt stöd fick det särskilda stödet som de behövde i lika hög grad som före pandemin. Av kommentarer till enkäten framgår att de elever som har varit i behov av särskilt stöd bl.a. har fått möjligheten att komma in till skolan för enskild undervisning eller tillgång till extra stöd via distansmöten.

Elevhälsan har funnits tillgänglig, menar rektorerna. Skolledningen har dock funnit skäl att för eleverna tydliggöra att elevhälsan finns och med vilka insatser elevhälsan kan stödja eleverna. Den medicinska insatsen har bland annat arbetat med psykisk ohälsa och ergonomi, men även stöttat upp i fråga om smittspårning. Även representanter för elevhälsan framför svårigheter med att fånga upp de elever som saknar en fungerande arbetsmiljö i hemmet och den psykiska ohälsan. Det har också anställts en extra medarbetare för insatser för elever i årskurs 3 i gymnasiet.

Lärarna vid intervju menar att den specialpedagogiska insatsen inte motsvarar behoven, inte före pandemin och ännu mindre under och sannolikt inte heller efter pandemin. Representanter för elevhälsan uppger att elever har fått tillgång till stöd på individnivå, att anpassningar har genomförts och att elever har fått möjlighet att komma in till skolan vid behov av stöd.

Av Skolinspektionens återkoppling av de högskoleförberedande programmen framgår att de flesta praktiska moment har kunnat genomföras med elever i mindre grupper. Elever som har varit i behov av stöd har fått fortsatt stöd när undervisningen övergick till distans. Eleverna har också fått tillgång till hjälp för att strukturera sina studier. Uppfattningarna bland eleverna vid de högskoleförberedande programmen är att stödet som skolan ger är bra.

Av Skolinspektionens återkoppling av introduktionsprogrammen framgår att det finns en särskild stödgrupp bestående av specialpedagog och lärarassistenter som följer eleverna dag för dag och sätter in individuellt anpassat stöd. Exempelvis beskrivs elever få individuell handledning via telefon inför varje lektion för att skapa struktur och motivation eller så kan de få komma in till skolan och få hjälp på plats.

Nämndens presidium menar att elever i behov av särskilt stöd har fått det bland annat genom tillgång till teknisk utrustning och support. För elever som har svårt att studera hemma har skolan, under tider då det var möjligt, öppnat upp lokaler. Även lärarna lyfter aspekten med elevernas arbetsmiljö i hemmen som icke likvärdig. Överlag bedömer dock lärarna att eleverna har fått det särskilda stöd som de behöver. Elever som har svårt att koncentrera sig framför en datorskärm riskerar att gå miste om undervisning om de istället ägnar sig åt annat på skärmen. Andra elevgrupper som riskerar att missgynnas är de som behöver stöd för att komma igång med arbetet eller som är tysta och inte upplever det bekvämt att kommunicera digitalt, menar intervjuade lärare. En lärare lyfter det ansvar som läggs på läraren att känna av elevernas behov även då de inte direkt uttrycker det. För vissa elever har distansundervisningen och stödet på distans till och med fungerat bättre. Distansundervisningen har öppnat upp för större flexibilitet. En lärare påpekar att det nog har varit svårare att ge elever i behov av extra anpassningar det stöd som de behöver. Dessa insatser görs primärt i klassrummet och där är det lättare att variera undervisningen än digitalt, menar läraren.

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

Enkät april 2021	Stämmer helt och hållet	Stämmer ganska bra	Stämmer ganska dåligt	Stämmer inte alls
Jag har haft förutsättningar att bedöma elevernas kunskaper och sätta rättssäkra betyg.	14 (21,9%)	30 (46,9%)	18 (28,1%)	2 (3,1%)

KPMG 2021

Av kommentarer till enkätfrågan kan vi se att de som tycker att påståendet stämmer ganska dåligt eller inte stämmer alls gör det därför att det är svårt att utesluta huruvida eleven har fuskat eller inte. Andra lärare, som angivit att påståendet stämmer helt och hållet, har i kommentarer angivit att elevernas betyg baseras på mer än bara provresultat som exempelvis andra redovisningar eller seminarier som går att övervaka på ett enklare sätt. Lärarna har också haft möjlighet att kalla in eleverna till skolan för att examineras. I intervjuer framkommer att utmaningarna, att få ett gott betygsunderlag, skiljer sig åt mellan ämnena. I språk har det varit svårt att in underlag för att bedöma muntlig framställning. I laborativa och praktiska ämnen har läraren inte haft tillgång till lika omfattande betygsunderlag.

Samtliga rektorer anser att påståendet att lärarna har haft förutsättningar till att bedöma elevernas kunskaper och sätta rättssäkra betyg stämmer ganska bra. Av kommentarer till enkäten och intervjuer framgår att kvalitén på distansundervisningen inte går att jämföra med den undervisning eleven får tillgång till i klassrummet.

Av Skolinspektionens återkoppling av de högskoleförberedande programmen framgår att eleverna överlag har kunnat följa utbildningen som planerat enligt schema samt att eleverna har kunnat få betyg i sina kurser.

Av Skolinspektionens återkoppling av introduktionsprogrammen framgår att det förs en dialog lärare emellan och med skolledningen kring de utmaningar som den rådande situationen har på betygsättningen. Enligt återkopplingen har lärarna valt att ge information kontinuerligt och vara tydliga med hur eleverna ligger till i sina olika kurser. I en intern elevenkät framgår att majoriteten av eleverna känner sig trygga med detta.

4.1.1 Bedömning

Vi bedömer att verksamheten har haft förutsättningar att bedriva undervisning på distans. Åtgärder har vidtagits för att säkerställa likvärdiga förutsättningar hos personal och elever både vad gäller teknisk utrustning och kunskap om handhavande. Personalen bedömer att fjärr- och distansundervisningen överlag har fungerat, men att det inte alltid har varit ändamålsenligt eller effektivt. Vi gör samma bedömning, men konstaterar samtidigt att verksamheten har vidtagit de åtgärder som är möjliga för att motverka brister, till exempel genom att ta in elever i mindre grupper för undervisning och examination till skolan.

Pandemin har ställt verksamheten inför utmaningar som påverkar kvalitet och möjligen också resultat. Det gäller till exempel förutsättningar för extra anpassning, insatser för elever som har svårt att fokusera och koncentrera sig och tillgång till underlag för bedömning.

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

Utmaningar har inte saknats och vi bedömer att det är fortsatt mycket angeläget att huvudmannen följer upp förutsättningarna för gymnasieskolan att ge eleverna de utmaningar och det stöd som behövs för att eleverna ska utvecklas så långt som möjligt.

Vi noterar att skolchefen uppger att vissa covidkostnader ska balanseras i skolförvaltningens räkenskaper. Vi har inte närmare granskat om det är förenligt med god redovisningssed men uppmanar nämnden att tillse att detta kontrolleras.

4.2 Uppföljningar och åtgärder

I tabellen nedan redovisas måluppfyllelsen i fyra mått för gymnasieskolans nationella program.

	2020	2019	2018
Andel gymnasieelever med examen inom tre år, yrkesprogram	80,6 %	68,9 %	59,7 %
Andel gymnasieelever med examen inom tre år, högskoleförberedande program	80,6 %	78,4 %	81,1 %
Andel avgångselever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola.	48,5 %	52,6 %	53,9 %
Genomsnittligt betygsvärde av samtliga elevers slutbetyg i gymnasieskolan	14,0	13,9	14,1

Kolada

Av tabellen ovan framgår att andelen elever som tog examen från gymnasieskolan ökade mellan åren 2019 och 2020.

Det finns en uppfattning bland lärarna att betygen hade kunnat bli högre om undervisningen inte hade skett på distans. Intervjuade rektorer och lärare verifierar bilden. Vilken måluppfyllelse som nås efter läsåret 2020/2021 är inte klart än, men varken rektorer eller lärare kan se att andelen elever som får examen kommer förändras i någon högre grad. Flera lärare menar dock att betygsnivån riskerar att sjunka. Pandemin har medfört att eleverna varken har kunnat öva eller examineras flera gånger på samma moment som skett tidigare. Det finns också lärare som bedömer att det genomsnittliga betygsvärdet kommer att stå sig, men att elevernas kunskapsnivå inte gör det. Det vill säga att lärarna är mer benägna att sätta "snälla betyg".

Under pandemin har gymnasieskolan genomfört tre enkäter med eleverna, våren 2020, hösten 2020 och våren 2021. Rektorerna har följt upp elevernas syn på digital undervisning. Eleverna menade till exempel inledningsvis att lärarna i sin iver att hinna med allt hade lektioner som i hög grad bestod av ny information och att eleverna i lägre grad fick möjligheter att förstärka kunskapen om nya moment (stofftäta lektioner). Det

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

blev för krävande och rektorerna kunde lyfta denna aspekt på undervisningen med lärarna.

Nämnden har, enligt tillförordnad skolchef, hållit sig kontinuerligt uppdaterad om verksamhetens förutsättningar och utveckling under hela pandemin. Varje måndag har nämndens ordförande och skolchef dryftat aktuella covidfrågor. Presidiet har informerats liksom hela nämnden vid samtliga sammanträden. Både majoritetens och oppositionens representanter är nöjda med informationsöverföringen.

Nämndens presidium inväntar information om elevernas måluppfyllelse efter läsårets slut. Efter förra läsårsslutet framgick inte att pandemin fick några negativa konsekvenser på måluppfyllelsen, enligt presidiet. Måluppfyllelsen skulle kunna påverkas av att den psykiska ohälsan bland elever har ökat, enligt presidiet. Redan före pandemins utbrott beslutades om ett samverkansprojekt mellan kommunen och regionen som bland annat möjliggjorde tillgång till ytterligare en psykolog på halvtid.

Rektorerna menar att det är svårt att förutse andelen elever som tar en examen. Uppföljning görs varje vecka, enligt en rektor. Åtgärder har också vidtagits genom anställning av en lärare på halvtid som ska stödja elever med särskilda behov. Rektorerna menar att de måste vara öppna för olika lösningar om det skulle visa sig behövt, till exempel att låta elever gå ett fjärde år för att få sin examen.

Både rektorer och lärare känner sig slitna efter ett drygt läsårs stora och speciella utmaningar. De framför också att det har varit svårt att planera långsiktig.

Skolförvaltningen har saknat verksamhetschef för gymnasieskolan under ett års tid. Information om vilka förutsättningar rektorerna har fått och hur de mår har inte efterfrågats. Det hade varit önskvärt och är en brist, menar rektorerna. Tillförordnad skolchef konstaterar att rektorerna har fått för lite stöttning från förvaltningen på grund av personalbrist. För övrigt har dock kommunikationen med huvudmannen varit god och verksamheten har inte blivit nekad resurser för efterfrågade insatser, enligt rektorerna.

I intervjuer har också dryftats frågan om vilka konsekvenser pandemin och distans- och fjärrundervisningen kan få på verksamheten och dess resultat under kommande läsår, även om utbildningen återgår till närundervisning. Nämndens presidium konstaterar att utbildningsskulden, det vill säga åtgärder som krävs för att kompensera för brister i utbildningen under pandemin, är den stora utmaningen i närtid. Personalen är trött och måste få vila. Presidiet förutsätter att staten kommer att gå in med resurser för detta. Gymnasieskolan har redan fått ta dela av resurser från skolmiljarden⁸, men det räcker inte.

Nedan redovisas tre områden som av tillförordnad skolchef, rektorer och/eller lärare identifierats som områden att vara särskilt uppmärksamma på:

- Vilka insatser krävs för elever i årskurs 1 och 2, men även nya elever från grundskolans årskurs 9, vars kunskapsutveckling har påverkats negativt av undervisningen under pandemin?

⁸ Statsbidrag som tilldelas kommunen, utan ansökan, utifrån antalet barn och unga i ålder 6-19 år. Kommunen avgör hur medlen ska användas.

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

- Hur ska huvudmannen följa upp personalens välmående efter ett drygt år med särskilda krav på flexibilitet och förmåga att arbeta på andra sätt än förut och vilka åtgärder behöver vidtas?
- Vilka krav kommer att ställas på lärarkåren efter pandemin. Ska lärarna alltid vara beredda att undervisa både digitalt och på plats och även parallellt? Ska lärare som vill kunna undervisa digitalt hemifrån? Ska lärare kunna anmodas att undervisa digitalt hemifrån?

Tillförordnad skolchef sammanfattar utmaningarna med att det efter pandemin finns ett nytt nuläge, som huvudmannen måste vara beredd på att verka i.

Intervjuade lärare menar att lärarkåren måste få fokusera på kärnuppgiften. Elevhälsan, inte minst den specialpedagogiska insatsen, kan behövas utvidgas och utvecklas. Även andra insatser för elever i behov av särskilt stöd kan behövas. Lärarna räknar med att behöva repetera kunskapsområden i högre grad än förut och detta tar tid och måste beaktas i arbetsbeskrivningar, menar lärarna.

4.2.1 Bedömning

Vi bedömer att skolnämnden under pandemin har följt upp verksamhetens förutsättningar och till viss del elevernas kunskapsutveckling. Några specifika insatser har inte behövts göras från huvudmannens sida då rektorerna upplever att de har haft förutsättningar att fatta de beslut, till exempel om inköp, som har behövts.

Vi delar bedömningen av att det rimligen finns en "utbildningsskuld". Vi bedömer att huvudmannen står inför betydande utmaningar i spåren av pandemins inverkan på utbildningen. Skolnämnden är medveten om att verksamheten står inför utmaningar, men vi vill påtala vikten av att huvudmannen kontinuerligt följer upp verksamhetens förutsättningar och elevernas måluppfyllelse och har beredskap att fatta beslut som åtgärder som krävs för att snabbt komma till rätta med eventuella brister.

I detta sammanhang behöver också den grupp som under pandemin har lämnat eller kommer att lämna gymnasieskolan också generellt uppmärksammas i kommunen även om det kommunala ansvaret upphört.

Härnösand kommun

Granskning av fjärr- och distansundervisning vid gymnasieskolan

2021-06-10

5 Slutsats och rekommendationer

Vi bedömer att skolnämnden har givit gymnasieskolan förutsättningar att bedriva distans- och fjärrundervisning och att verksamheten och kunskapsresultaten har följts upp ur kvalitetsperspektiv. Fortfarande kvarstår betydande utmaningar och vi bedömer det som angeläget att nämnden fortsätter att rikta särskilt fokus mot dessa utmaningar och har beredskap för att vidta adekvata åtgärder.

5.1 Rekommendationer

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi skolnämnden att

— särskilt följa upp och vid behov tillse att åtgärder vidtas för:

- att lärarna och andra kompetenser i gymnasieskolan ges förutsättningar att möta de extra behov som elever har efter att undervisningen har bedrivits digitalt.
- att elever i behov av stöd och särskilt stöd får det.

— följa upp pandemins påverkan på skolpersonalens arbetsmiljö och vid behov vidta åtgärder.

Datum som ovan

KPMG AB

DocuSigned by:

Joakim Nertyk
B4FCF54DB33A4FF...

Joakim Nertyk

Certifierad kommunal revisor

DocuSigned by:

Klara Engström
480FFE3C85E74F9...

Klara Engström

Kommunal revisor

DocuSigned by:

Lena Medin
9CB391F9DD1D41B...

Lena Medin

Certifierad kommunal revisor
kundansvarig

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Socialnämnden

§ 62

Dnr 2021-000051 1.1.3.1

Revisionsrapport - Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar

att anta ” Socialnämndens svar gällande uppföljning av granskning åren 2016 och 2017” som sitt eget,

att översända svaret till revisionen,

att uppdra till socialförvaltningen att sammanställa en rutin för den samverkan som finns mellan biståndsenheten och verkställigheten i verksamhetsområde Omsorg om funktionshindrade, samt

att påtala till kommunstyrelsen behovet av en utredning gällande en kommungemensam introduktionsutbildning i IT-säkerhet.

Bakgrund

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en uppföljning av granskningar under åren 2016 och 2017 för att se om nämnden har vidtagit beslutade åtgärder.

Den sammanfattande bedömningen är att ett antal åtgärder har vidtagits med anledning av lämnade rekommendationer, men att det finns utrymme för förbättringar.

Med bakgrund av granskningen rekommenderas socialnämnden att

- Säkerställa att rutiner och arbetssätt för strukturerad samverkan utformas.
- Utvärderar om vidtagna åtgärder har fått avsedd effekt.
- Säkerställer att styrdokument, däribland systemförvaltningsmodell och instruktioner för användare, regelbundet omprövas och vid behov revideras, gärna årligen.
- Säkerställer rutiner för hantering av behörigheter vid avslutad eller förändrad anställning.

§ 62. Fort

Socialnämnden

- Regelbundet följer upp att rätt behörigheter har tilldelats för att förhindra obehörig åtkomst.
- Säkerställer ändamålsenliga rutiner för att dokumentera återläsningen av genomförda backuper.
- Säkerställer att en utredning gällande en kommungemensam introduktionsutbildning i IT-säkerhet genomförs enlighet med tidigare rekommendation fortsätter att arbeta med kompetensförsörjning och i sitt svar på denna rapport beskriver hur arbetet bedrivs.

Socialnämndens synpunkter och svar på rekommendationerna besvaras i bifogad bilaga, Socialnämndens svar gällande uppföljning av granskning åren 2016 och 2017.

Socialt perspektiv

Ingen påverkan bedöms.

Ekologiskt perspektiv

Ingen påverkan bedöms.

Ekonomiskt och juridiskt perspektiv

Ingen påverkan bedöms.

Beslutsunderlag

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017.

Socialförvaltningen, tjänsteskrivelse 2021-05-03.

Socialnämndens svar på uppföljning av granskning åren 2016 och 2017, 2021-04-29.

Socialförvaltningen
Mats Collin
mats.kollin@harnosand.se

Socialnämndens svar på uppföljning av granskning åren 2016 och 2017

Sammanfattning

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en uppföljning av granskningar under åren 2016 och 2017 för att se om nämnden har vidtagit beslutade åtgärder.

Den sammanfattande bedömningen är att ett antal åtgärder har vidtagits med anledning av lämnade rekommendationer, men att det finns utrymme för förbättringar.

Revisionen önskar att socialnämnden lämnar sina synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten, tillsammans med eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svar på granskning

Revisionen rekommenderar socialnämnden att:

Säkerställa att rutiner och arbetssätt för strukturerad samverkan utformas.

Utifrån revisionens rekommendation kommer socialnämnden uppdra till socialförvaltningen att sammanställa en rutin för den samverkan som finns mellan biståndsenheten och verkställigheten i verksamhetsområde Omsorg om funktionshindrade.

Utvärderar om vidtagna åtgärder har fått avsedd effekt.

Socialnämnden anser att de åtgärder som vidtagit har fått avsedd effekt. Alla delar i processen, från planering till verkställande, fungerar bra.

Nu har man ett kvalitativt arbetssätt där verksamheten redovisar prognos och behov av LSS insatser och SoL socialpsykiatri för nämnden, utifrån underlag som de får från biståndsenheten.

Säkerställer att styrdokument, däribland systemförvaltningsmodell och instruktioner för användare, regelbundet omprövas och vid behov revideras, gärna årligen.

Systemförvaltningsmodellen är en kommungemensam modell. Även övriga styrdokument, instruktioner och liknande borde i första hand hanteras som kommungemensamma. Uppdraget om att årligen omprövning och revidera

dessas borde därför åligga en kommungemensam resurs som ansvarar för att ta stöd i de olika förvaltningarna.

Säkerställer rutiner för hantering av behörigheter vid avslutad eller förändrad anställning.

Det finns kommungemensam information för chefer om hur de ska hantera behörigheter om en medarbetare byter tjänst eller avslutar sin anställning helt.

De regler som gäller kring inre sekretess är inte unika för någon förvaltning. Socialnämnden anser därför inte det ska finnas egna interna rutiner för respektive förvaltning när det gäller behörighetshantering, utan att det är en kommungemensam fråga. Även om en medarbetare byter arbetsplats, arbetsuppgifter eller roll internt inom en förvaltning så bör det gå att hantera i en kommungemensam rutin.

Regelbundet följer upp att rätt behörigheter har tilldelats för att förhindra obehörig åtkomst.

I samband med införande av nytt verksamhetssystem inom socialförvaltningen så ser man över rutinerna för koppling mot Active Directory¹. Det är framför allt beroenden som kopplas mot personalsystemet, och därför borde HR involveras i detta och upprätta en rutin för kommunen överlag.

En koppling mellan information i personalsystem och kommunens användarhantering skulle vara att föredra. En gångbar väg är ett beslut om någon form av IAM² - system som distribueras av HR-avdelningen.

Säkerställer ändamålsenliga rutiner för att dokumentera återläsningen av genomförda backuper.

Det är IT-avdelningen som har ansvaret för att hantera dessa åtgärder, och därför bör de även ha ansvaret för att säkerställa ändamålsenliga rutiner.

Säkerställer att en utredning gällande en kommungemensam introduktionsutbildning i IT-säkerhet genomförs

Utifrån revisionens rekommendation kommer socialnämnden föreslå till kommunstyrelsen att uppdra till kommunstyrelseförvaltningen att göra en utredning gällande en kommungemensam introduktionsutbildning i IT-säkerhet.

I enlighet med tidigare rekommendation fortsätter att arbeta med kompetensförsörjning och i sitt svar på denna rapport beskriver hur arbetet bedrivs.

Socialförvaltningen har jobbat med kompetensförsörjning, men det strategiska arbetet har precis påbörjats. Det är ett arbete som ska kopplas mot kommunens kompetensförsörjningsmodell.

¹ Där alla användare ligger för windowsdomänen på IT-avdelningen.

² Identity Access Management, ett system där man kan hålla reda på behörigheter för användare

Socialförvaltningens ledningsgrupp har under början av 2021 tittat på varför medarbetare har valt att avsluta sin anställning. Utifrån avslutningssamtal som förts och det underlag som finns på HR har man till exempel sett att det berott på löneläge eller på grund av att man som vikarie inte fått arbeta tillräckligt mycket för att klara sin försörjning. Dessa faktorer tar man sedan med in i det vidare arbetet med strategisk kompetensförsörjning.

Under våren 2020 startade man upp personalprojektet "Socialförvaltningen - framtidens arbetsgivare!", som sedan tyvärr fick läggas vilande på grund av covid.19. Under våren 2021 har man försiktigt börjat starta upp det på nytt. Projektet består av 5 områden som Förvaltningsledningsgruppen har ansvar över; Heltidsprojektet, Organisation, Strategisk bemanning och kompetensförsörjning, Chef och ledarskap, samt Medarbetare,. Syftet med projektet är:

- Vi vill vara och uppfattas som en bra och attraktiv offentlig arbetsgivare.
- Vi vill driva detta utvecklingsarbete med flera inblandade medarbetare och i nära samarbete med fackliga parter.
"Lite bättre än igår – inte fullt så bra som i morgon."
- Vi vill verka för och söka nya utvecklade arbetssätt som för verksamheten framåt och möter de behov vi är till för – Förnyade arbetssätt.
- Vi vill forma en organisation och arbetssätt som möjliggör att vi kan leva upp till rätten till heltid för de som önskar.
- Vi vill utveckla våra chefer och ledare till bättre och tryggare ledare.

Inom heltidsprojektet har man infört heltid som norm på totalt sex enheter inom tre olika verksamhetsområden från och med maj månad. Dessa enheter utgör testpiloter och arbetet ska utvärderas under hösten innan man går vidare med ett breddinförande inom hela förvaltningen. Genom heltid som norm inom organisationen kan vi ta bättre tillvara på den kompetens som finns inom organisationen. Om en större del medarbetare arbetar heltid kan färre medarbetare nyrekryteras. Att göra heltidsarbete till norm inom kvinnodominerande yrken är en viktig jämställdhetsinsats inom Härnösands kommun.

Socialförvaltningen som arbetsgivare uppmuntrar befintlig personal att vidareutbilda sig. Ett exempel på det är äldreomsorgslyftet som startade i april 2021. Därigenom får anställda och vikarier utbilda sig till vårdbiträde eller undersköterska med full lön under tiden. För vikarier som blir antagna innebär det även en fast anställning efter avslutad utbildning.

Socialförvaltningens ledningsgrupp har även initierat en kartläggning av enhetschefernas arbetsuppgifter. Där ska man titta på vilka arbetsuppgifter som cheferna utför idag, och vilka av dem som kan läggas över på annan personal. En chef bör kunna fokusera och lägga tid på faktiska chefsuppgifter, inte på t.ex. fastighetsskötare eller it-support.

Mats Collin
Förvaltningschef

Härnösands kommuns revisorer

Till

Kommunstyrelsen
Arbetslivsnämnden
Samhällsnämnden
Skolnämnden
Socialnämnden

För kännedom:

Kommunfullmäktiges presidium

2021-02-11

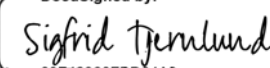
Revisionsrapport ”Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017”

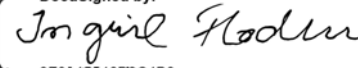
KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört uppföljning av genomförda granskningar under åren 2016 och 2017.

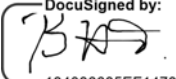
Revisionen önskar att kommunstyrelsen och övriga nämnder lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 17 maj 2021. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lana.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

DocuSigned by:

Sigge Tjernlund
Ordförande

DocuSigned by:

Ingrid Flodin
Vice ordförande

DocuSigned by:

Bo-Anders Öberg
2:a vice ordförande

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

Rapport

Härnösands kommun

KPMG AB

2021-02-11

Antal sidor 26

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Granskningar år 2016	5
3.1	Beredskap för att hantera ökade behov inom LSS	5
3.2	Granskning av investeringsprocessen	8
4	Granskningar år 2017	12
4.1	Granskning av IT-säkerhetsarbete	12
4.2	Grundläggande granskning – socialnämnden, avseende bemanningssituationen	21
4.3	Grundläggande granskning – skolnämnden, avseende kvalitetsarbetet i skolan	22
5	Slutsats och rekommendationer	25

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

1 Sammanfattning

Vi har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en uppföljning av genomförda granskningar under åren 2016 och 2017. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Syftet med granskningen är att bedöma om ansvarig styrelse/nämnd har vidtagit beslutade åtgärder.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att ett antal åtgärder har vidtagits med anledning av lämnade rekommendationer men att det finns utrymme för ytterligare förbättringar.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi att:

- socialnämnden säkerställer att rutiner och arbetssätt för strukturerad samverkan utformas, se avsnitt 3.1.
- socialnämnden utvärderar om vidtagna åtgärder har fått avsedd effekt, se avsnitt 3.1.
- kommunstyrelsen säkerställer att arbetet med att förändra budget- och uppföljningsprocessen för investeringar färdigställs, se avsnitt 3.2.
- kommunstyrelsen säkerställer att styrelsen regelbundet får ändamålsenlig uppföljning av investeringsbudgeten, se avsnitt 3.2.
- arbetslivsnämnden, samhällsnämnden och socialnämnden säkerställer att styrdokument, däribland systemförvaltningsmodell och instruktioner för användare, regelbundet omprövas och vid behov revideras, gärna årligen, se avsnitt 4.1
- arbetslivsnämnden, samhällsnämnden och socialnämnden säkerställer rutiner för hantering av behörigheter vid avslutad eller förändrad anställning, se avsnitt 4.1
- arbetslivsnämnden, samhällsnämnden och socialnämnden regelbundet följer upp att rätt behörigheter har tilldelats för att förhindra obehörig åtkomst, se avsnitt 4.1
- arbetslivsnämnden säkerställer att införandet av systemägare och systemförvaltare genomförs i enlighet med systemförvaltningsmodellen, se avsnitt 4.1.
- samhällsnämnden säkerställer att införandet av systemägare och systemförvaltare genomförs i enlighet med systemförvaltningsmodellen, se avsnitt 4.1.
- arbetslivsnämnden, samhällsnämnden och socialnämnden att säkerställa ändamålsenliga rutiner för att dokumentera återläsningen av genomförda backuper, se avsnitt 4.1.
- arbetslivsnämnden, samhällsnämnden och socialnämnden säkerställer att en utredning gällande en kommungemensam introduktionsutbildning i IT-säkerhet genomförs, se avsnitt 4.1.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

- socialnämnden i enlighet med tidigare rekommendation fortsätter att arbeta med kompetensförsörjning och i sitt svar på denna rapport beskriver hur arbetet bedrivs, se avsnitt 4.2
- skolenämnden säkerställer att implementeringen avseende förändringarna i det systematiska kvalitetsarbetet genomförs och förankras, se avsnitt 4.3.

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en uppföljning av genomförda granskningar under åren 2016 och 2017. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Revisionen anser det angeläget att göra en uppföljning av de åtgärder som vidtagits med anledning av ett antal granskningsprojekt som genomförts under år 2016 och 2017.

Revisionen bedömer att det finns en *risk* att beslutade åtgärder inte genomförts fullt ut i enlighet med de svar som revisionen erhållit. Det finns också en risk för att vidtagna åtgärder inte fått avsedd effekt. Det är även *väsentligt* att fattade beslut genomförs samt att det finns rutiner för att säkra att så sker.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om ansvarig styrelse/nämnd har vidtagit beslutade åtgärder.

Vi kommer därför att granska

- åtgärder har vidtagits i enlighet med ansvarig styrelse/nämnds beslut
- respektive styrelse/nämnd har följt upp att vidtagna åtgärder efterlevs och fått avsedd effekt

Granskning omfattar följande revisionsrapporter:

2016	• Beredskap för att hantera ökade behov inom LSS • Granskning av investeringsprocessen (kvarstående punkter efter den uppföljning som genomfördes under år 2018)
2017	• Granskning av IT-säkerhetsarbete • Grundläggande granskning– socialnämnden ○ Avseende bemanningssituationen • Grundläggande granskning - skolenämnden ○ Avseende kvalitetsarbetet i skolan

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Tillämpbara interna regelverk och policys

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier av relevanta underlag såsom rutiner och riktlinjer. Granskningen har också genomförts genom avstämningar med berörda tjänstepersoner.

Rapporten är faktakontrollerad av kommundirektör och förvaltningschef för arbetslivsförvaltningen, samhällsförvaltningen, skolförvaltningen och socialförvaltningen.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

3 Granskningar år 2016

3.1 Beredskap för att hantera ökade behov inom LSS

Svar socialnämnden 2017-02-23 § 29

Rekommendationer	Svar	Aktuellt läge
- Det bör genomföras strukturerade kartläggningar och prognoser kring kommande behov och ansvarsfördelningen för det arbetet måste klargöras. - På grund av ökade och förändrade behov bör nämnden göra en översyn av processen för planering, beslut och verkställande av LSS-insatser. - En strukturerad samverkan behöver etableras, både inom nämnden och mellan nämnden och andra nämnder.	Socialförvaltningen föreslår att en opartisk extern resurs med god kännedom om Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska tillsättas. Uppdraget innebär att, utifrån lagstiftning och omvärldsanalys, genomlysa delegationsordning, ansvarsfördelning och rutiner inom både biståndsenhet och verkställighet. Utifrån resultat lägga fram förslag på förbättringar. Frågeställningar som behöver utredas är bland annat följande: Biståndsenhet eller verkställighet ansvarig för att redovisa kommande behov och väntelista till Socialnämnd	Socialnämnden beslutade den 19 juni 2019¹ att anta ny delegationsordningen från och med den 1 juli 2019². Av protokollet framgår att socialnämnden haft revisionens förslag i åtanke vid framtagandet av den nya delegationsordningen vilket bl.a. resulterat i att delegationsordningen innehåller: - Information om rutin för kontinuerlig revidering - Förvaltningschefens rätt till vidaredelegation - Rutiner för anmälan av beslut till nämnden Enligt protokollet har även förteckningarna över delegationsbeslut från verksamheterna fått en enhetlig utformning.

¹ 2019-06-19 § 132

² Senast reviderad KS 2020-06-04 § 69

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Rekommendationer	Svar	Aktuellt läge
	• Biståndsenhet eller verkställighet ansvarig för ärende fram till dess • att verkställighet sker i Härnösands kommun • Beskriva och analysera befintliga insatser • Rutiner och arbetssätt för strukturerad samverkan mellan biståndsenhet och verkställighet	Huruvida resurser tillsattes och en genomlysning genomfördes av delegationsordning, ansvarsfördelning och rutiner inom både biståndsenhet och verkställighet är något förvaltningen uppger att de inte kan svara säkert på. Enligt uppgift har involverad personal avslutat sin tjänst. Vad gäller ansvarsfördelning och samverkan finns det enligt uppgift inga rutiner eller riktlinjer framtagna, däremot har ett praktisk genomförande skett. I nuläget finns enligt uppgift en aktiv samverkan mellan myndighetsutövningen (biståndsenheten) och verkställigheten (omsorg om funktionshindrade). Enhetschefer och uppdragssamordnare träffas ca 5–6 gånger per år för samverkan om gemensamma frågor och processer. Dessa möten kallas för <i>Samråd</i>. Däremellan sker daglig kontakt mellan enhetschefer och biståndshandläggare. Några dokumenterade kartläggningar eller prognoser för framtida behov har inte genomförts. Enligt uppgift har det påtalats från handläggare inom biståndsenheten att det finns ett behov att se över detta.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

3.1.1 Bedömning

Vi kan inte verifiera om det har gjorts någon genomlysning av delegationsordning, ansvarsfördelning och rutiner inom biståndsenhet och verkställighet i enlighet med svaret. Däremot har en ny delegationsordning antagits och det sker en aktiv samverkan mellan myndighetsutövningen. Vidare konstaterar vi att det inte finns några dokumenterade rutiner eller riktlinjer framtagna för samverkan. Vi anser att rutiner och arbetssätt för strukturerad samverkan bör utformas i enlighet med nämndens svar.

Vi anser även att nämnden behöver utvärdera om vidtagna åtgärder är tillräckliga och har fått avsedd effekt.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

3.2 Granskning av investeringsprocessen

Granskning av investeringsprocessen (kvarstående punkter efter den uppföljning som genomfördes under år 2018)

Samhällsnämnden 2018-09-27 § 159

Rekommendationer/ förbättringsområden	Samhällsnämndens svar	Aktuellt läge
Nämnden ser över och tar fram anvisningar kring återrapporteringen av investeringar Så att: - Vid avvikelser mot budget sker reglering av över- och underskott utifrån måluppfyllelse, storlek på belopp, faktorer utanför nämndens kontroll samt kommunens samlade förutsättningar. Gjorda bedömningar behöver dokumenteras på ett tydligare sätt. - Uppföljning i nämnd bör åtminstone omfatta samma nivå som detaljbudgeten där budget, utfall och prognos för projektavslut framgår.	Jämfört med 2016 har förvaltningen ny organisation med verksamhetsnära chefer. Rutiner och dokumentation av investeringsbudgeten har förtydligats men kommer att ses över. Nämnden får redovisning av driftbudget och investeringsbudget i dokumentet budgetuppföljning vid varje nämndsmöte. Redovisningen innehåller budget, utfall och avvikelse inom driftbudgeten. För investeringsbudgeten redovisas budget, utfall och återstående del av budget. Nämnden kan ta beslut om förändringar i hur månadsuppföljningen ska redovisas.	Investeringsbudgeten är uppdelad på avdelningarna utifrån politisk inriktning. Redovisning av investeringar sker vid varje nämndssammanträde med budget, utfall och prognos. En förbättring av underlag för gatu- och GC-underhåll genomfördes under våren 2020. Underlagen kommer att användas vid prioritering av underhållsbehov till budget 2021. Under hösten 2020 inför nämnden temamöten utifrån mål och resultatuppdrag. I budgetarbetet inför 2021 redovisas skattemedel och intäkter var för sig för att bättre se den totala kostnaden och helheten i ekonomin inom respektive ansvarsområde

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Rekommendationer/ förbättringsområden	Samhällsnämndens svar	Aktuellt läge
		<i>Dokumentgranskning:</i> Vi har tagit del av samhällsnämndens månadsuppföljning av investeringsbudget per februari, mars, maj samt nämndens fyramånadersrapport per januari t.o.m. april 2020. Vi noterar av månadsrapporterna att det framgår uppgifter kring budget och utfall för investeringar. Av uppföljningarna framgår också beskrivning av utfallet. Vi noterar att det endast framgår helårsprognos av fyramånadersrapporten.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Kommunstyrelsen 2018-09-04 § 148

Rekommendationer	Kommunstyrelsens svar	Aktuellt läge
Att se över och komplettera riktlinjer och anvisningar i linje med gällande styrdokument	Investeringsprocessen har genomlysts vid olika tillfällen och resulterat i en rad förbättringar bland annat riktlinjer för redovisning av investeringar. Nästa steg i det arbetet är hur kommunen jobbar med investeringsbudget, före och efter budgetbeslut till att detaljbudget är lagd, samt hur styrningen och uppföljningen sker. Som revisorerna föreslår behövs ytterligare förbättringar, vilket är helt i linje med det planerade arbetet om översyn av budget- och uppföljningsprocessen. Kommunens ledningsgrupp har i den genomförda utredningen av förvaltningsorganisationen samt det strategiska arbetet för en sund ekonomi identifierat behovet av omarbetning av budget- och uppföljningsprocessen. Detta presenterades för kommunstyrelsen under våren 2018 och planeringsarbetet har inletts för en omarbetning av budget- och uppföljningsprocessen.	Det beslutade arbetet med att förändra budget- och uppföljningsprocessen har startat (projekt Styrleden) och inför budget 2021 ska en förändrad budgetprocess genomförts. Arbetssättet uppges vara agilt samt att förändringar görs och beslut tas allt eftersom processerna fortskrider.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

3.2.1 Bedömning

Vi konstaterar att ett antal åtgärder är vidtagna i enlighet med de rekommendationer som lämnades vid 2017 års granskning och den uppföljning som genomfördes år 2018 samtidigt som vi noterar att vissa åtgärder fortfarande pågår.

Vi ser positivt på redovisning av investeringar ingår i den ekonomiska månadsuppföljningen samhällsnämnden tar del av vid sammanträden. Vi noterar däremot att nämnden endast tilldelas prognoser vid större analyser av ekonomiska utfall såsom fyramånadersrapporter. Vi anser att det är viktigt att nämnden därutöver får information vid större avvikelser.

Även om det inte framgår av tidigare rapport är det viktigt att kommunstyrelsen regelbundet får information om avvikelser gällande investeringar.

Vidare konstaterar vi att det pågår ett arbete med att förändra budget- och uppföljningsprocessen. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att arbetet färdigställs och att även styrelsen regelbundet får uppföljning av investeringsbudgeten.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

4 Granskningar år 2017

4.1 Granskning av IT-säkerhetsarbete

Svar arbetslivsnämnden 2018-05-24 § 48, samhällsnämnden 2018-06-14 § 111, socialnämnden 2018-05-24 § 85

Rekommendationer	Gemensamt svar	Aktuellt läge
Att förteckningar av systemägare, systemförvaltare uppdateras och ajourhålls.	I nuvarande modell uppdateras detta en gång per år. I kommande systemförvaltningsorganisation synliggörs detta på detta på ett annat sätt. IT-avdelning ansvarar för att listan finns tillgänglig och förvaltningarna ansvarar för att den är uppdaterad med rätt namn/person	<i>Socialnämnden:</i> Förteckning av socialförvaltningens system inkl. systemägare och systemförvaltare finns nu inom ramen för den nya systemförvaltningsorganisationen. <i>Samhällsnämnden:</i> Införandet kommer att pågå under ytterligare två år. Tidsplan för införandet är framtagen i enlighet med systemförvaltningsmodellen. <i>Arbetslivsnämnden</i> Hanteras av systemförvaltnings-organisationen i kommunen.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Rekommendationer	Gemensamt svar	Aktuellt läge
Att IT-säkerhetsinstruktioner samt IT-säkerhetspolicy uppdateras och ajourhålls	IT-säkerhetspolicy och instruktion reviderades hösten 2018 och uppdateras enligt fastställda rutiner.	Enligt uppgift har IT-säkerhetspolicy samt instruktion utgått och ersatts av dokumenten "Instruktion för användare" och "Styrmodell för systemförvaltning i Härnösands kommun". <i>Dokumentgranskning:</i> Vi har tagit del av dokumentet "styrmodell för systemförvaltning" daterat 2018-09-12 och noterar att det inte framgår några uppgifter kring aktualitetsprövning och revidering.
Att behovet av fora för hantering av olika systemfrågor och erfarenhetsutbyte mellan systemförvaltare/systemägare lyfts.	Projekt för att införa systemförvaltningsorganisation pågår	<i>Socialnämnden:</i> Socialförvaltningens system och arbetet med systemförvaltningsmodellen kommer att intensifieras under 2021. Införandet är beräknat att slutföras under hösten 2021. <i>Samhällsnämnden:</i> Införandet ligger i kommunens övergripande systemförvaltningsmodell. <i>Arbetslivsnämnden</i> Följer den kommunövergripande planen för införande.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Rekommendationer	Gemensamt svar	Aktuellt läge
		<i>Dokumentgranskning:</i> Av dokumentet Styrmodell för systemförvaltning i Härnösands kommun framgår att tre olika formaliserade mötesforum genomförs i syfte att styra systemförvaltningsarbetet på ett effektivt sätt. Av dokumentet framgår också att vid behov kan ytterligare mötesforum skapas för respektive förvaltningsobjekt.
Att erforderlig dokumentation gällande behörighetsadministration upprättas (av särskild vikt där arbetet utförs av enskilda individer och är av manuell karaktär).	Dokumentation som rör behörighetsadministration lyfts i samband med införandet av systemförvaltningsorganisation	<i>Socialnämnden:</i> Socialförvaltningen arbetar aktivt med rutinerna för behörighetsadministration inom ramen för införandet av nytt verksamhetssystem. Dock ser vi, som påtalats tidigare, ett stort behov av ett behörighetssystem för kommunen där strukturerad information av användares behörigheter ges. Det bör vara möjligt för ansvarig chef att snabbt få en överblick gällande de anställdas behörigheter i stil med IAM-system.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Rekommendationer	Gemensamt svar	Aktuellt läge
		<i>Samhällsnämnden och arbetslivsnämnden:</i> Har påbörjat arbetet och kommer löpande införa detta enligt planen för införande av systemförvaltningsorganisationen. <i>Dokumentgranskning:</i> Vi noterar att det av dokumentet Instruktion för användare framgår att det är ansvarig chef som avgör vilka behörigheter den anställda har tillgång till och att det är chef/handledare som förser med inloggningsuppgifter. Det framgår inga rutiner kring hantering av behörigheter vid avslutad eller förändrad anställning. Det framgår heller inte några uppgifter kring uppföljning och kontroll av behörigheter. Vidare noterar vi att det inte framgår några rutiner kring aktualitetsprövning och revidering.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Rekommendationer	Gemensamt svar	Aktuellt läge
Att backuper som återlästs och testats enligt rutinen genomlysas och dokumenteras.	Dokumentation kring detta kommer att ingå tillsammans med övrig systemdokumentation som är under uppbyggnad	<i>Socialnämnden:</i> Inom socialförvaltningen tas backuper i samband med uppdateringar av verksamhetssystem. Dessa läses sedan in som ett led i uppdateringar. <i>Samhällsnämnden och arbetslivsnämnden:</i> Dokumentationen kring detta ska ingå i införande av systemförvaltnings-organisationen som är under uppbyggnad. <i>Dokumentgranskning:</i> Vi noterar att det av dokumentet "Styrmodell för systemförvaltning i Härnösands kommun" framgår att backuper ska tas för daglig IT-drift och underhåll. Det framgår inga rutiner för att dokumentera och genomlysna genomförda backuper.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Rekommendationer	Gemensamt svar	Aktuellt läge
Att kontrollåtgärder av "IT säkerhetsinstruktion användare" genomförs på individnivå. Utred om en standardiserad process för arbetet behövs.	Arbetslivsförvaltningen/ samhällsförvaltningen/ socialförvaltningen kommer att lyfta behovet av en utredning för en kommungemensam introduktionsutbildning som innefattar detta.	<i>Socialnämnden:</i> Inom socialförvaltningen är arbetet med att införa en riktlinje för informationshantering i socialtjänst och hälso- och sjukvård på väg att färdigställas. Denna riktlinje inkluderar Sekretess, åtkomst till IT-system och eventuella konsekvenser vid dataintrång och brott mot sekretess. I samband med att personalen tar del av riktlinjen ska de försäkra att de tagit del av informationen. <i>Samhällsnämnden och arbetslivsnämnden:</i> Behovet kvarstår av en kommungemensam process.
Att analyser av säkerhetslogg vid samhälls- och arbetslivsförvaltningen dokumenteras.	Arbetslivsförvaltningen/ samhällsförvaltningen tar del av socialförvaltningens arbete och utreder behovet av detta samt vilka system som kan vara aktuella för åtgärd. Socialförvaltningen delar med sig avsitt arbete och erfarenheter till arbetslivsförvaltningen och samhällsförvaltningen.	<i>Socialnämnden:</i> Inom socialförvaltningen har logguppföljning fortgått efter revisionens granskning, dock har det inte skett någon samverkan mellan förvaltningarna. <i>Samhällsnämnden och arbetslivsnämnden:</i> Analysen hanteras enligt informationssäkerhetspolicyn.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Rekommendationer	Gemensamt svar	Aktuellt läge
Att fastställa årliga mål i enlighet med policyn	Arbetslivsförvaltningen/ samhällsförvaltningen/ socialförvaltningen tar med rekommendationer inför arbetet med mål för IT-säkerhetsfrågor till kommande års verksamhetsplan.	<i>Socialnämnden:</i> Socialförvaltningen har tagit med mål för IT-säkerhetsfrågor i 2020 års verksamhetsplan. Tre områden lyftes fram särskilt. Det första var stark autentisering till system. Det andra var system för behörigheter och åtkomst (IAM) och det tredje var system för att dokumentera medarbetares kompetens och synliggöra verksamheternas utbildningsbehov (LMS). <i>Samhällsnämnden och arbetslivsnämnden:</i> Målen sätts i årsplanen inom ramen för systemförvaltningsorganisationen.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Rekommendationer	Gemensamt svar	Aktuellt läge
		<i>Dokumentgranskning:</i> Vi har tagit del av nämndernas verksamhetsplaner för år 2020 och noterar att socialnämnden identifierat ovan nämnda områden som grundläggande behov i förvaltningens framtida arbete med digitalisering och informationssäkerhet vilka ska bedrivas central. Av samhällsnämndens verksamhetsplan framgår att planerad verksamhet för året är att fortsätta föra samman e-tjänsterna med verksamhetssystemet Vision samt införa förenklad delgivning via e-post.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

4.1.1 Bedömning

Vi konstaterar att få konkreta åtgärder har vidtagits, men att det pågår ett arbete i enlighet med lämnade rekommendationer från 2017 års granskning. Vi bedömer enligt kommentarerna att socialnämnden kommit längre i sitt arbete än övriga nämnder.

Vi konstaterar att en ny systemförvaltningsmodell är framtagen som beskriver kommunens modell för styrning av systemförvaltning samt att det har utformats dokumentation med instruktioner för användare vilket vi ser positivt på. Vi noterar däremot att det inte framgår några uppgifter vad gäller aktualitetsprövning och revidering. Vi rekommenderar att styrdokument, däribland systemförvaltningsmodell, regelbundet omprövas och vid behov revideras, gärna årligen.

Vidare anser vi att berörda nämnder behöver säkerställa rutiner för hantering av behörigheter vid avslutad eller förändrad anställning samt regelbundet följa upp att rätt behörigheter har tilldelats. Detta för att förhindra obehörig åtkomst.

Det framgår inte av arbetslivsnämndens svar om förteckning över systemägare och systemförvaltare har upprättats. Vi rekommenderar att arbetslivsnämnden säkerställer att detta upprättats enligt nya organisationsmodellen.

Vi noterar även att det pågår ett arbete inom samhällsförvaltningen vad gäller införandet av systemägare och systemförvaltare. Vi rekommenderar samhällsnämnden att säkerställa att införandet genomförs i enlighet med systemförvaltningsmodellen.

Vidare rekommenderar vi att arbetslivsnämnden, samhällsnämnden och socialnämnden att säkerställa ändamålsenliga rutiner för att dokumentera återläsningen av genomförda backuper. Detta för att verifiera att backupen fungerar såsom det är tänkt.

Vi konstaterar att behovet av en kommungemensam process för introduktionsutbildning i IT-säkerhet kvarstår. Vi vill betona vikten av att beslutade åtgärder genomförs och rekommenderar berörda nämnder att säkerställa att en utredning gällande en kommungemensam utbildning genomförs.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

4.2 Grundläggande granskning – socialnämnden, avseende bemanningssituationen

Svar socialnämnden 2017-11-03 § 149

Rekommendationer	Svar	Aktuellt läge
Att revidera tidsplanen för det fortsatta arbetet med kompetensförsörjning	Nämnden redovisar fortsatta svårigheter att rekrytera erfarna socionomer inom främst område barn och unga samt legitimerad personal med specialkunskap och utbildad omvårdnadspersonal (undersköterskor). Rekryterings- och bemanningsenheten vid kommunstyrelseförvaltningen kan bistå verksamheten för att lösa bemanningsbehoven för måluppfyllelse.	Vad gäller rekrytering av legitimerad personal så är det i huvudsak sjuksköterskor som fattas. På annonsen som ligger ute nu har det inkommit några ansökningar men inte tillräckligt. <i>Kommentar</i> Vi har efterfrågat en tydligare beskrivning över hur arbetet ser ut kompetensförsörjning över hela socialförvaltningen men inte erhållit någon återkoppling.

4.2.1 Bedömning

Vi kritiska till att vi inte har fått svar från socialnämnden på denna fråga.

Vi rekommenderar att socialnämnden i enlighet med tidigare rekommendation fortsätter att arbeta med kompetensförsörjning och i sitt svar på denna rapport beskriver hur arbetet bedrivs.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

4.3 Grundläggande granskning – skolnämnden, avseende kvalitetsarbetet i skolan

Svar skolnämnden 2018-01-25 § 4

Rekommendationer	Svar	Aktuellt läge
Att intensifiera arbetet med analyser och sammanställa resultat för att säkerställa att internkontrollen utgör ett fullgott verktyg för nämndens styrning, uppföljning och kontroll	Skolnämnden följer upp måluppfyllelsen med hjälp av: • terminsvisa uppföljning av mittermins-uppföljningar och betyg, • genomförande av årlig brukarundersökning som skickas till vårdnadshavare för barn i förskolan, förskoleklass, åk 5 och åk 8 samt elever i åk 5, åk 8 och gymnasiet åk 2, • statistik utifrån de nyckeltal som skolnämnden beslutat om att årligen följa upp, • förskolornas, grundskolornas och gymnasiets kvalitetsberättelser samt • skolnämndens delårsrapport och verksamhetsberättelse. Skolförvaltningens åtgärd för att utveckla vidare underlaget för uppföljningar samt arbetet med analyser är att förbättra användandet av de underlag som finns och	Förutsättningarna för det systematiska kvalitetsarbetet i skolförvaltningen har under läsåret 2019/2020 varit föremål för ett omfattande utveckling- och förbättringsarbete. Syftet med utvecklingsbetet har formulerats till att det systematiska kvalitetsarbetet ännu tydligare ska utgöra såväl ett styr- som ett stödsystem för huvudman och rektor att genom mer utförliga och strukturerade analyser av ett identifierat nuläge, kunna fatta välgrundade beslut om åtgärder och insatser för att nå ett önskat läge – på enhetsnivå likväl som på huvudmannanivå. Målsättningen är att ett långsiktigt utvecklingsarbete ska ske så nära eleven som möjligt för att skapa en god miljö för lärande. Förvaltningen har i sitt svar över det aktuella läget angivit ett antal vägledande utgångspunkter för utvecklings- och förbättringsarbetet.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Rekommendationer	Svar	Aktuellt läge
	förbättra analyser och jämförbarheten i verksamheternas kvalitetsberättelser. Dessa underlag är viktiga för de analyser som görs i delårsrapporten och i verksamhetsberättelsen. Skolförvaltningen kommer under 2018 att genomföra följande aktiviteter: - Förbättra anvisningar till kvalitetsberättelsens olika avsnitt för att stödja förskolechefer och rektorer i arbetet med att utvärdera och analysera sina verksamheter samt att öka jämförbarheten i berättelserna. - Arbeta fram ett samlat underlag innehållande ett antal nyckeltal på enhetsnivå i syfte att ge förskolechefer och rektorer stöd i analysarbetet.	Skolnämnden genomförde enligt uppgift under hösten 2019 och våren 2020 en egen process tillsammans med skolförvaltningen avseende framtagandet av principer för en tydligare styrmodell för det systematiska kvalitetsarbetet, som grundar sig i en förtroendebaserad styr- och stödkultur (tillitsbaserad styrning). Skolnämnden har antagit nya mål och under våren år 2020 fastställt nya nyckeltal som stödjer skolhuvudmannens analys av och arbete med identifierade förbättringsområden. Skolförvaltningen genomför internt det fortsatta konkreta utvecklings- och omställningsarbetet utifrån skolnämndens process och beslut, tillsammans med externt konsultstöd som möjliggjorts av sökta och tilldelade externa medel från Skolverket. Med start läsåret 20/21 genomförs konkreta förändringar i upplägg, metod och genomförande avseende uppföljning, analys och vidtagande av åtgärder inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Implementerings- och förankringsprocessen samverkar med processen att arbeta fram förslag till verksamhetsplan (VP) för skolnämnden inför 2021.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Rekommendationer	Svar	Aktuellt läge
		<i>Dokumentgranskning:</i> Vi har tagit del av skolnämndens anvisningar vad gäller kvalitetsberättelser för läsåret 2019–2020 och noterar att det framgår instruktioner för hur förskolan, skolan och musik- och kulturskolan ska redogöra tillvägagångssätt för att kvalitetssäkra och utveckla verksamheten.

4.3.1 Bedömning

Vi konstaterar att åtgärder i är vidtagna i enlighet med 2018 års rekommendationer. Vi ser positivt på det genomförda utvecklingsarbetet som resulterat i att det systematiska kvalitetsarbetet utgör ett tydligare styr- och stödsystem för huvudman och rektorer samt att nyckeltal framarbetats som stöd i analysarbetet.

Vi konstaterar vidare att det med start läsåret 2020/2021 kommer genomföras förändringar i upplägg, metod och genomförande vad gäller uppföljning, analys och vidtagande av åtgärder inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet som avses implementeras och förankras i samverkan med verksamhetsplanen för socialnämnden inför år 2021. Vi rekommenderar skolnämnden att säkerställa att implementeringen genomförs och förankras.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

5 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att ett antal åtgärder har vidtagits med anledning av lämnade rekommendationer men att det finns utrymme för ytterligare förbättringar

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi att:

- socialnämnden säkerställer att rutiner och arbetssätt för strukturerad samverkan utformas, se avsnitt 3.1.
- socialnämnden utvärderar om vidtagna åtgärder har fått avsedd effekt, se avsnitt 3.1.
- kommunstyrelsen säkerställer att arbetet med att förändra budget- och uppföljningsprocessen för investeringar färdigställs, se avsnitt 3.2.
- kommunstyrelsen säkerställer att styrelsen regelbundet får ändamålsenlig uppföljning av investeringsbudgeten, se avsnitt 3.2.
- arbetslivsnämnden, samhällsnämnden och socialnämnden säkerställer att styrdokument, däribland systemförvaltningsmodell och instruktioner för användare, regelbundet omprövas och vid behov revideras, gärna årligen, se avsnitt 4.1
- arbetslivsnämnden, samhällsnämnden och socialnämnden säkerställer rutiner för hantering av behörigheter vid avslutad eller förändrad anställning, se avsnitt 4.1
- arbetslivsnämnden, samhällsnämnden och socialnämnden regelbundet följer upp att rättbehörigheter har tilldelats för att förhindra obehörig åtkomst, se avsnitt 4.1
- arbetslivsnämnden säkerställer att införandet av systemägare och systemförvaltare genomförs i enlighet med systemförvaltningsmodellen, se avsnitt 4.1.
- samhällsnämnden säkerställer att införandet av systemägare och systemförvaltare genomförs i enlighet med systemförvaltningsmodellen, se avsnitt 4.1.
- arbetslivsnämnden, samhällsnämnden och socialnämnden att säkerställa ändamålsenliga rutiner för att dokumentera återläsningen av genomförda backuper, se avsnitt 4.1.
- arbetslivsnämnden, samhällsnämnden och socialnämnden säkerställer att en utredning gällande en kommungemensam introduktionsutbildning i IT-säkerhet genomförs, se avsnitt 4.1.
- socialnämnden i enlighet med tidigare rekommendation fortsätter att arbeta med kompetensförsörjning och i sitt svar på denna rapport beskriver hur arbetet bedrivs.
- skolnämnden säkerställer att implementeringen avseende förändringarna i det systematiska kvalitetsarbetet genomförs och förankras, se avsnitt 4.3.

Härnösands kommun

Uppföljning av granskningar åren 2016 och 2017

2021-02-11

Datum som ovan

KPMG AB

DocuSigned by:
Lena Medin
9CB391F9DD1D41B...

Lena Medin

Certifierad kommunal revisor

DocuSigned by:
Klara Engström
480FF2C85E74F9

Klara Engström

Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

**§ 53 Uppföljning av årsredovisning för Ostkustbanan 2015 AB
2020**

Diarienummer: 21NHU21
Ärendansvarig: Roger Wetterstrand
Handläggare: Henric Fuchs

Ärendebeskrivning

Nämnden för hållbar utvecklings roll är bland annat att representera Region Västernorrland samt utöva Region Västernorrlands ägar- och huvudmannafunktion i hel- och delägda bolag, samt stiftelser och ekonomiska föreningar som bedriver verksamhet inom nämndens ansvarsområde.

Föreliggande uppföljning är en kontrollstation i nämndens uppföljning ur bland annat ett verksamhetsmässigt, ekonomiskt och finansiellt perspektiv.

Förvaltningens Regional utvecklings bedömning

Ärendet har beretts i nära samverkan med Regionledningsförvaltningens verksamheter ekonomi samt juridik.

Förvaltningens bedömning är bolagets mål för 2020 är uppnådda.

Beredning

Nämnden för hållbar utvecklings arbetsutskott 2021-05-05 §40

Beslutsunderlag

Ostkustbanan 2015 AB:s årsredovisning, **bilaga 15**
Uppföljningsrapport av Ostkustbanan 2015 AB, **bilaga 16**

Beslut

Nämnden för hållbar utveckling beslutar på arbetsutskottets förslag

att med godkännande lägga årsredovisningen för Ostkustbanan 2015 AB 2020 till handlingarna, samt

att överlämna uppföljningsrapporten Ostkustbanan 2015 AB samt årsredovisningen för Ostkustbanan 2015 AB 2020 till Regionstyrelsen.

Delges

Regiondirektören
Ostkustbanan 2015 AB
Bolagets delägare

Ordförandens sign	Justerandens sign	Exp den	Utdragsbestyrkande
			
Hans Backlund	Dennis Moström		

PM om uppföljning av Ostkustbanan 2015 AB:s verksamhet 2020

Underlag för uppföljning

Uppföljningen baseras på Ostkustbanan 2015 AB:s årsredovisning för 2020.

Förvaltningen Regional utvecklings samlade bedömning

Det har gjorts en uppföljning av bolagets verksamhet av förvaltningen med stöd av controller från regionledningsförvaltningen.

Den sammantagna bedömningen, utifrån styrande dokument och bolagets verksamhet för 2020, är att bolaget har utfört sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt och i linje med bolagets syfte, uppdrag och instruktioner.

Överskottet från 2020 ger bolaget en robust grund att stå på inför kommande år. Den snabba omställningen till ändrade omvärldsförhållanden gav låga kostnader och visade på en stark organisation.

Organisationen

Bolaget ägs sedan 2021 av delägare i Gävleborg och i Västernorrland i enlighet med fördelningen i tabellen nedan.

Delägare	Andel aktier (procent)
Region Gävleborg	34,80
Gävle kommun	8,78
Hudiksvalls kommun	3,30
Nordanstigs kommun	0,85
Söderhamns kommun	2,27
Region Västernorrland	25,0
Härnösands kommun	2,5
Kramfors kommun	1,9
Sollefteå kommun	2,0
Sundsvalls kommun	10,0
Timrå kommun	1,9
Ånge kommun	1,0
Örnsköldsviks kommun	5,7
Totalt:	100,00

Verksamheten bedrivs i bolagsform för att kunna bedriva ett långsiktigt och trovärdigt arbete med Västernorrlands och en av norra Sveriges viktigaste utvecklingsfrågor i nära samarbete mellan de två länens regioner, kommuner och andra samverkansparter.

Bolagets syfte och ändamål är primärt att verka för utbyggnad av dubbelspår och snabbtågsstandard på Ostkustbanan mellan Gävle – Härnösand (Västeråsby) – Nya Ostkustbanan.

Dokument som är styrande för Ostkustbanan 2015 AB

- Bolagsordning, samt
- Aktieägaravtal.

Bolagets styrning och Region Västernorrlands representation i styrningen av bolaget

Alla 13 delägare har ett motsvarande inflytande i bolagets styrning, oavsett hur stort aktieinnehavet är. Samtliga har en ledamot i bolagets styrelse. Därtill utser delägarna varsitt ombud till bolagsstämman samt ägarrepresentant till ägarforum.

Dialoger mellan Ostkustbanan 2015 AB och Region Västernorrland

Sedan starten 2015 har bolaget bara en anställd på deltid, VD:n. Därtill tillhandahåller några delägare aktivt stöd i form av arbetstimmar i bolagets löpande verksamhet. Region Västernorrland är en av delägarna som bidrar med flest arbetstimmar i bolagets verksamhet.

Under innevarande mandatperiod är regionstyrelsens ordförande i Västernorrland tillika ordförande i bolagets styrelse. Dialoger mellan regionen och bolaget sker i princip på daglig basis.

I tillägg anordnade bolaget den 15 maj 2020 en dag som innehöll ett kunskapsforum, bolagsstämman, ägarforum och konstituerande styrelsemöte.

Verksamhet

- Påverkansarbete och relationsskapande aktiviteter med främst nationella riksdagspolitiker och Trafikverket.
- Framtagande av rapporter, utredningar och underlag.
- Aktivt deltagande i viktiga seminarier, hearingar, möten med mera.

Fler exempel och beskrivningar finns att finna i bolagets årsredovisning och verksamhetsberättelse.

Ekonomi

Bolaget har ett samlat ägartillskott om tre miljoner per år. Resultatet för 2020 uppgår till 397 000 kr och balanseras i sin helhet till ny räkning. Totalt eget kapital uppgår då till 1 719 000 kr varav aktiekapital om 1 000 000 kr. Bolaget har även en periodiseringsfond med avsättningar om totalt 310 000 kr. pandemin har haft en positiv effekt på ekonomin då den gett lägre verksamhetskostnader i form av resor, möte och event.

Måluppfyllelse

Bolaget har inga kvalitativa mål och arbetar istället med att uppnå effektmålet – om en fullt utbyggd järnväg mellan Gävle – Härnösand (Västerasby) 2030 – 2035.

Som delmål kan anges att bolaget bidragit till att två regeringar (2014 och 2018) avsatt drygt 8 miljarder kronor tillsammans till utbyggnaden.

Under första halvåret 2022 avgörs det om regeringen avsätter ytterligare medel till att påskynda utbyggnaden.

**§ 52 Uppföljning av Årsredovisning för kommunalförbundet
Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län 2020**

Diarienummer: 21NHU17
Ärendansvarig: Roger Wetterstrand
Handläggare: Henric Fuchs

Ärendebeskrivning

Nämnden för hållbar utvecklings roll är bland annat att representera Region Västernorrland samt utöva Region Västernorrlands ägar- och huvudmannafunktion i hel- och delägda bolag, samt stiftelser och ekonomiska föreningar som bedriver verksamhet inom nämndens ansvarsområde.

Föreliggande uppföljning är en kontrollstation i nämndens uppföljning ur bland annat ett verksamhetsmässigt, ekonomiskt och finansiellt perspektiv.

Förvaltningens Regional utvecklings bedömning

Ärendet har beretts i nära samverkan med Regionledningsförvaltningens verksamheter ekonomi samt juridik.

Förvaltningens bedömning är att förbundet inte uppfyllt sina mål för 2020. Förbundets budget för regionens trafikkostnader med mera understegs med 4,3 miljoner kronor.

Beredning

Nämnden för hållbar utvecklings arbetsutskott 2021-05-05 §39

Beslutsunderlag

Kommunalförbundets årsredovisning, **bilaga 13**
Uppföljningsrapport av kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län, **bilaga 14**

Beslut

Nämnden för hållbar utveckling beslutar på arbetsutskottets förslag

att med godkännande lägga årsredovisningen för Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län 2020 till handlingarna, samt

Ordförandens sign Hans Backlund	Justerandens sign Dennis Moström	Exp den	Utdragsbestyrkande
---	--	---------	--------------------

att överlämna uppföljningsrapporten Kommunalförbundet
Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län samt årsredovisningen
för Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län
2020 till Regionstyrelsen.

Delges Regiondirektören, Länets kommuner

Ordförandens sign	Justerandens sign	Exp den	Utdragsbestyrkande
			
Hans Backlund	Dennis Moström		

PM om uppföljning av Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands läns verksamhet 2020

Underlag för uppföljning

- Årsredovisning 2020.

Förvaltningen Regional utvecklings samlade bedömning

Det har gjorts en uppföljning av bolagets verksamhet av förvaltningen med stöd av controller från regionledningsförvaltningen.

Förvaltningens bedömning är densamma som kommunalförbundets, att förbundet inte uppfyllt något av de tio uppställda målen för 2020.

Utfallet för Region Västernorrlands kostnader, för bland annat trafik och samordningstjänster, under 2020 uppgick till totalt 243,8 miljoner kronor i förhållande till budget som uppgick till 248,1 miljoner kronor. Således uppgick kommunalförbundets budgetöverskott för regionens kostnader till 4,3 miljoner kronor.

Dokument som är styrande för kommunalförbundets verksamhet

- Lag (2010:1065) om kollektivtrafik,
- Förbundsordning,
- Regionens och kommunernas samarbetsavtal, samt
- Region Västernorrlands kollektivtrafikpolitiska policy, plan (2019 – 2023) och handlingsplan 2020.

Förbundets styrning och Region Västernorrlands representation i direktionen

Kommunalförbundet styrs av en politisk direktion bestående av nio ordinarie ledamöter och lika många ersättare. Region Västernorrland tillsätter två ordinarie ledamöter (tillika ordförande och vice ordförande) och lika många ersättare medan länets sju kommuner utser en ordinarie ledamot och en ersättare vardera.

Dialoger mellan förbundet och Region Västernorrland

Under året har flera dialoger förts kopplat till enskilda sakfrågor och då i huvudsak kopplat till effekterna av covid-19, förbundets ekonomi och finansiering, förbundets omorganisering, med flera. Tills i år har kommunalförbundet ändrat format för den årliga planering, där tidigare ordningar med trafikbeställning, budgetdialog, behovsframställan har ersatt med en dialog kring förbundets mål och resursplan.

Verksamhet

Region Västernorrland och länets kommuner har delegerat sitt ansvar för den regionala kollektivtrafiken till ett kommunalförbund. Förbundet har ett heltäckande ansvar att i huvudsak upphandla, planera och samordna kollektivtrafik enskilt och i samverkan med andra regioner, kollektivtrafikaktörer, myndigheter med flera. Förbundet är dessutom regional kollektivtrafikmyndighet och bedriver beställningscentral för samordning av samhällsfinansierade taxiresor, vilka förbundet upphandlar åt vissa medlemmar, däribland Region Västernorrland.

I tillägg äger förbundet aktier i följande bolag:

- Västernorrlands läns Trafik AB, 100 procent av aktierna,
- Bussgods i Västernorrland AB, 100 procent av aktierna,
- Norrtåg AB, 25 procent av aktierna,
- Transitio AB, 5 procent av aktierna,
- Bussgods ekonomisk förening, 3 aktier,
- Samtrafiken i Sverige AB, 30 aktier, samt
- Sveriges kommunikationer AB, 15 aktier.

Ekonomiskt utfall

Nettokostnaden uppgick totalt till knappt 563 miljoner kronor vilket är 32 miljoner kronor lägre än budget.

Måluppfyllelse

Kommunalförbundet har satt upp fyra olika målområden (resenär, hållbarhet, tillväxt och medarbetare) med mellan två och fyra delmål (totalt tio) under varje målområde. Varje delmål är i sin tur sammansatt av flera indikatorer som ligger till grund för uppföljningen av förbundets måluppfyllnad.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓

- Resurseffektiv ökning av det totala kollektiva resandet*
Förbundet menar att målet inte uppfyllts då det totala resandet minskade med 30 procent, delvis med anledning av covid-19.
- Ökat antal nöjda kunder*
Förbundet skriver att målet för 2020 inte är uppnått.
- Kollektivtrafik bidrar till social inkludering*
Förbundet bedömer att målet inte uppfyllts.
- Ökad tillgänglighet i den regionala kollektivtrafiken för personer med funktionsnedsättning*
Förbundet bedömer att målet inte uppfyllts.
- Minskad negativ miljöpåverkan*
Biomedelsandelen ligger på 98,5 procent och klarar riktvärdet även om en mindre negativ trend uppvisas och därmed bedömer förbundet att målet inte uppnåtts för 2020.
- Finansiellt mål och resurseffektiv kollektivtrafik*
Intäkterna från kollektivtrafiken har minskat kraftigt medan trafikutbudet i princip lämnats oförändrat, varför förbundet bedömer att målet inte är uppnått.
- Resurseffektivt resande i prioriterade stråk*
Resandet minskade med nästan upp till 40 procent i de prioriterade stråken varför förbundet bedömer att målet inte uppfylls.

8. *Ökat antal resor genom samverkan och innovation*

Förbundet anger att biljettsamverkan med andra (exempelvis SJ) är prioriterat men att den frågan hanteras tillsammans med övriga tre län i norr. Förbundets bedömning är att målet inte är uppfyllt.

9. *Verksamhetens mål är välkända bland förbundets medarbetare*

Förbundet bedömer att målet inte uppfyllts.

10. *Medarbetarna har rätt förutsättningar att möta de förväntningar som ställs på verksamheten*

Under 2020 genomförde förbundet ingen medarbetarenkät och vidare bedömer förbundet att målet inte är uppnått.